

Három a ...

Tri...

Rendező / Režisér:

Gémesi Zoltán

Dunántúl

Zadunajsko

Mezőség

Mezőség

Felföld

Horná zem

Folklórny súbór Republikovej rady CSEMADOK

a CSEMADOK Országos Tanácsának néptáncgyűjtése

A rendezvény a SZK Kormányhivatala Kisebbségi kultúrák támogatása 2013 program támogatásával valósul meg.
Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR – program Kultúra národnostných menšín 2013

1. Három a ...

2. Berzencei lobbogató

Június 24-e a Szent Iván napi tűzgrás szokásának napja. Tisztító erőt, gonoszűző szerepet, szerelemvarázsló hatást tulajdonítottak neki. Legtovább a magyar nyelvterület északi és déli peremvidékén maradt fent. Koreográfiánk hiteles bemutatása e szokásnak, valamint az archaikus Somogyország táncainak.

3. „Isten veled Bogyiszló faluja...”

Bogyiszló a Sárköz Duna menti kistérségben található. Gyönyörű, díszes viselete mellett a néphagyományairól híres. A vonós hangszerekkel, valamint tamburával kísért táncai az ugrós, csárdás és friss.

4. Füzesiek

Ördögösfüzes Mezőségen a Kis-Szamos- és a Borsa völgyében fekszik. A legenda szerint a falu melletti Füzesben „ördögök” laktak.

5. Saltus Hungaricus — Ritka magyarok

Mezőség öt falujának — Búza, Bonchida, Ördögösfüzes, Szék és Válaszút — ritka magyar táncai elevenednek meg egy-egy pillanatra. A táncoknak két 18. századi „Saltus Hungaricus” (Magyar tánc) ad keretet, amelyek Mártonfi István — a csíksomlyói ferencesek könyvtárában fellelt — kéziratából maradtak ránk.

6. Magyarok és románok Bonchidán

A mezősegi Bonchidán — Bánffy gróf családi kastélyának közelében — rendkívül gyönyörű muzsika született, ahol magyarok és románok együtt járták szép táncaikat.

7. „Arra kérem az én jó istenemet...”

(Kalotaszegi hajnali, legényes és szapora - Bogártelke)

A bogártelki Cilika banda a nádasmenti falvak egyik leghíresebb és legelismertebb zenekara volt. A két prímás, Cilika János és Boros Samu muzsikájukkal évtizedeken keresztül jelen voltak a kalotaszegi emberek életében. A tőlük tanult zenével pedig mi szeretnénk jelen lenni a mai ember életének legalább pár percében...

8. Lédeci kacsintós (Zobor-vidéki táncok)

Zoboralja vagy Zobor-vidék a szlovákiai Nyitra város környékén, a Zobor-hegy lábánál elterülő, tizenkét Árpád-kori településből álló történelmi tájegység. Manapság ez a legészakibb még összefüggő magyar nyelvsziget, az itt élő magyarság száma azonban drasztikusan csökken. A palóc nyelvjárást beszélő Zoboralja elszigeteltségében megőrizte ősi népi kultúráját, így nem véletlen, hogy többek között Kodály Zoltán és Bartók Béla is többször gyűjtött a vidéken. Archaikus, gazdagon hímzett, díszített viselet jellemző a tájegységre, mely ma ismert formájában a 20. század első felében alakult ki, s napjainkig fellelhető.

9. Karika (Magyarbódi karikázó)

Magyarbőd a magyar nyelvhatár legészakibban fekvő falva volt még nem is oly régen. Szórványtelepülésként népi kultúrájának fejlődését a 19. századtól erős szlovák hatás érte (főként a népzene és viselet területén). Népzenejét a Kelet-Szlovákiában általában honos heterofónikus többszólamúság jellemzi, mely a nők énekében, a karikázó dallamokban jelenik meg erőteljesen.

10. Gömörből

Gömörország táji változatossága a táncban is megnyilvánul és nyugodtan kijelenthetjük, hogy figuravilágában a Felvidéken felgyűjtött táncok közül az egyik leggazdagabb, legszínesebb. A gyűjtések és az adatközlők elbeszélése alapján elmondhatjuk, hogy szinte mindegyik táncosnak sajátos tánci megnyilvánulása és egyedi figurakészlete volt. Többek között ezt is szeretnénk koreográfiánkkal bemutatni.

1. Tri ...

2. „Lobbogatás” (zapaľovanie ohňov) z Berzence

24. jún je dňom, ktorý je spojený s ľudovými zvykmi preskakovania svätajánskych ohňov. Pripisuje sa mu očistná moc, ktorá zbavuje zla alebo môže pričarovať aj lásku. Tieto zvyky sa najdlhšie udržali v severných a južných okrajových oblastiach maďarského regiónu. Naša choreografia je autentickou ukážkou týchto zvykov, ako aj starodávnych šomod'ských tancov.

3. „S Pánom Bohom Bogyiszló...”

Obec Bogyiszló sa nachádza na Južnom Zadunajsku v mikroregióne Sárköz. Obec je známa okrem parádnych krojov aj ľudovými tradíciami. Najznámejšie tance sú „ugrós” /skočný/, čardáš a frišký, doprevádzané sláčikovými nástrojmi a tamburou.

4. „Füzesiek” (Tance z Ördöngösfüzes, z Mezőség)

Ördöngösfüzes je obec v údolí riek Szamos a Borsa v oblasti Mezőség /Transylvánia/. Podľa legendy neďaleko dediny vo Füzesi prebývali „čerti”.

5. Saltus Hungaricus (Mládenecký z Mezőség.)

Na niekoľko momentov ožívajú úryvky ojedinelých tancov nazývaných „ritka magyar”, pochádzajúcich z piatich obcí transylvánskeho regiónu Mezőség (rum. Campia Transilvaniei): Búza (Búza), Bonchida (Bontida), Ördöngösfüzes (Fizesu Gherlii), Szék (Sic) a Válaszút (Rascruci). Úvod a záver tancov ohraničujú dva Uhorské tance „Saltus Hungaricus” z 18. storočia, objavené vo františkánskej knižnici v Csíksomlyó (Sumuleu Ciuc) v rukopise Istvána Mártonfiho.

6. Maďari a Rumuni v Bonchide

V Bonchide, v regióne Mezőség - v blízkosti kaštieľa grófa Bánffyho - sa zrodila až výnimočne krásna hudba, pri ktorej Maďari a Rumuni spoločne tancovali svoje prekrásne tance.

7. „Arra kérem az én jó istenemet...” (Prosím pána Boha) Ranná mládenecká a rýchla muzika z regiónu Kalotaszeg (rum. Țara Călatei), obce Bogártelke (Băgara)

Kapela Cilikovcov bola v dedinkách pozdĺž údolia potoka Nádas jednou z najslávnejších a najuznávanejších dedinských kapiel. Primáši János Cilika a Samu Boros boli svojou muzikou celé desaťročia prítomní v živote ľudí celého regiónu Kalotaszeg. Ich hudbou by sme sa aj my chceli stať aspoň na pár minút súčasťou života dnešného človeka.

8. „Kacsintós” z Ladíc (Tance spod Zobora)

Podzoborie alebo Zoborská oblasť je historický región pozostávajúci z dvanástich usadlostí z doby Árpádovcov, rozprestierajúcich sa okolo Nitry pod Zoborom. Dnes je to najsevernejší, súvislý maďarský región, počet tu žijúcich Maďarov však drasticky klesá. Obyvateľstvo hovoriace palóckym nárečím v izolácii pod Zoborom zachovalo svoje starobylé zvyky, a tak nie náhodou zbierali, a to viackrát, ľudové piesne v tejto oblasti Zoltán Kodály a Béla Bartók. Pre túto krajinnú oblasť je charakteristický archaický, bohato zdobený kroj, ktorý sa v dnes známej forme vyvinul v prvej polovici dvadsiateho storočia a je prítomný dodnes.

9. Karika (Karička z Bídoviec)

Bídovce boli donedávna najsevernejšie položenou maďarskou obcou. Vzhľadom nato, že je to okrajová obec, jej ľudová kultúra bola od 19-ho storočia pod značným slovenským vplyvom (hlavne čo sa týka ľudovej hudby a krojov). Ich hudbu charakterizuje viachlasový prejav, obvyklý na Východnom Slovensku, ktorý sa intenzívne prejavuje v ženských karičkových melódiách.

10. Z Gemera

Členitosť gemerského regiónu sa prejavuje aj v ich tancoch a môžeme s čistým svedomím prehlásiť, že ich figurálny prejav je jedným z najbohatších, najpestrejších spomedzi tancov, skúmaných na Hornej zemi. Na základe výskumov a rozprávania respondentov sa dá povedať, že každý jeden tanečník mal svojský tanečný a individuálny figurálny prejav. Okrem iného aj toto by sme vám chceli našou choreografiou ukázať.

SZEREPLŐK, KÖZREMŰKÖDŐK / ÚČINKUJÚCI, SPOLUPRACUJÚCI

Tánckar / Tanečná zložka

BALTA Aranka, BARÁTH Kitti, BARTUSZ Réka, BERÉNYI Andrea, BOTH Erika, ÉCSI Nóra,
ÉRDI Borbála, HORVÁTH Mária, IMRE Borbála, JANIKOVICS Ráchel, LÉPES Laura,
MEZEJ Eszter, MEZEJ Veronika, PETRO Krisztina, SLÁDEČKOVÁ Katarína, VÉGH Katalin,
BAYER Gábor, BAYER Péter, FÜZÉK György, GÉMESI Zoltán, HAJDÚ Péter,
HORVÁTH István, JANČO Károly, MOLNÁR András, SZLAMA László,
ÜRGE Mátyás, WERDENICH Károly

Táncarvezetők / Vedúci tanečnej zložky

BALTA Aranka, FÜZÉK György

Kosztümök / Kostýmy

BALTA Aranka

Hangmérnök / Majster zvuku

Ifj. KROMMER János

Fővilágosító / Hlavný osvetľovač

KROMMER Krisztián

Színpadmester / Majster javiska

KROMMER Rudolf

Szervezőtitkár / Organizačný tajomník

REICHER Gellért

Zenei kíséret / Hudobný doprovod

A Szóttes zenekara

NYITRAI Tamás — hegedű / husle

MIHÓ Attila — hegedű / husle

FEKETE Márton — kontra / kontra, brácsa / bráča

HANUSZ Zoltán — bőgő / kontrabas

Műszaki részleg / Technická zložka

KROMMER János, ifj. KROMMER János, KROMMER Krisztián,
KROMMER Rudolf, SELICKÝ Andrej

Koreográfiák / Choreografie

GÉMESI Zoltán (3,4,5,6), FÜZÉK György (10), KONKOLY László (8), NAGY Myrtil (9),
NÉMETH Ildikó és SZABÓ Szilárd (2)

Zenei szerkesztés / Hudobná réžia

Ritka Magyar Folkband

A műsor rendezője / Réžia programu

GÉMESI ZOLTÁN

*****

TÁMOGATÓINK / PODPORILI NÁS

Csemadok Országos Tanácsa / Republiková rada Csemadoku

Az SzK Kormányhivatala / Úrad vlády SR

Bethlen Gábor Alap

Nemzeti Kulturális Alapprogram

Magyarország Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériuma

és végül, de nem utolsósorban / a v neposlednej rade

ÖNÖK, KEDVES KÖZÖNSÉG

VY, VÁŽENÉ OBECENSTVO

A Szóttés Kamara Néptáncgyűjtés műsorfüzete.
Programový bulletin Komorného folklórneho sáboru Szóttés.

Kiadja/Vydáva: Szóttés.

Felelős/Zodpovedný: REICHER Gellért

815 57 BRTISLAVA, Námestie1. mája 10-12, +421907272701,
www.szottés.sk, szottés@szottés.sk, reicher@szottés.sk